

POSTANOWIENIE

Dnia 26 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Redzik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Elżbieta Karska

SSN Janusz Niczyporuk

w sprawie ze skargi B. S.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie, w sprawie o sygn. VIII ACa [...],

z udziałem Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych 26 maja 2026 r.

oddala skargę.

Elżbieta Karska Adam Redzik Janusz Niczyporuk

UZASADNIENIE

I.1. 18 marca 2026 r. (data nadania w urzędzie pocztowym) B. S. (Skarżąca) wniosła skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, w której domagała się:

1. stwierdzenia przewlekłości postępowania w sprawie prowadzonej przez Sąd Apelacyjny w Warszawie pod sygn. VIII ACa [...],
2. wydanie zaleceń Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie podjęcia odpowiednich czynności prowadzących do rozpoznania sprawy, tj. wyznaczenia rozprawy i wydanie orzeczenia nie później niż w terminie trzech miesięcy,

3. zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz Skarżącej kwoty 20.000 zł i zwrotu uiszczonych opłat sądowych w kwocie 200 zł,

Skarżąca w uzasadnieniu skargi wskazała, że w sprawie wystąpiła przewlekłość, która nie znajduje żadnego uzasadnienia.

- I.2. W odpowiedzi na skargę z 30 kwietnia 2026 r. Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie zgłosił swój udział w sprawie oraz wniósł o oddalenie skargi.

II.

II.1. 7 września 2020 r. do Sądu Okręgowego w Warszawie wpłynął pozew Skarżącej przeciwko G. [...] S.A. z siedzibą w W. (a po ogłoszeniu upadłości spółki - przeciwko [...]). Postępowanie w tej sprawie prowadzone było pod sygn. XXIV C [...], a następnie XXIV C [...].

II.2. W toku postępowania przed sądem I instancji Skarżąca dwukrotnie wniosła skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki. Postanowieniami z 29 marca 2023 r., sygn. V S [...] oraz z 21 listopada 2024 r., VI S [...] Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił ww. skargi.

II.3. 28 lutego 2025 r. Sąd Okręgowy w Warszawie wydał wyrok częściowy w sprawie XXIV C [...]. 30 kwietnia 2025 r. do Sądu wpłynęła apelacja Pozwanego od ww. wyroku w której Pozwany zawarł wniosek o przeprowadzenie rozprawy oraz zwolnienie Pozwanego od kosztów sądowych.

II.4. Akta sprawy wraz z apelacją wpłynęły do Sadu Apelacyjnego w Warszawie 27 czerwca 2025 r. Tego samego dnia sprawa została wpisana do repertorium ACa. 30 czerwca 2026 r. sporządzono raport z losowego przydziału sprawy.

II.5. 16 lipca 2025 r. zarządzono m.in. przedstawienie akt sędziemu referentowi celem rozważenia ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia. Na podstawie zarządzenia z 20 sierpnia 2025 r. ustalono wysokość opłaty od apelacji, a wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych skierowano na posiedzenie niejawne celem rozpoznania. Postanowieniem z 20 sierpnia 2025 r., VIII ACa [...] Referendarz

Sądowy w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie oddalił wniosek Powoda o zwolnienie od kosztów sądowych.

II.6. W zarządzeniu z 23 września 2025 r. stwierdzono, że Pozwany uzupełnił braki fiskalne w terminie. Jednocześnie zarządzono zawiadomienie Skarżącej o składzie sądu wyznaczonym do rozpoznania sprawy i doręczenie jej odpisu apelacji pozwanego wraz z właściwymi pouczeniami.

II.7. 16 października 2025 r. do sądu wpłynęła odpowiedź Skarżącej na apelację.

II.8. 18 marca 2026 r. Skarżąca wniosła skargę na przewlekłość postępowania w sprawie VIII ACa [...].

II.9. Na podstawie zarządzenia z 31 marca 2026 r. wyznaczono termin rozprawy, który ustalono na 6 maja 2026 r. o czym zawiadomiono strony.

II.10. Na posiedzeniu 6 maja 2026 r. zamknięto rozprawę i ogłoszono wyrok w sprawie VIII ACa [...].

III.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

III.1. Według art. 2 ust. 1 ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn.: Dz.U. 2023 poz. 1725, dalej: u.s.p.p.) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

W myśl art. 2 ust. 2 u.s.p.p. dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi,

niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawilosci, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

III.2. W ustawie o skardze na przewlekłość postępowania nie określono, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W orzecznictwie przyjmuje się, że pod pojęciem tym należy rozumieć wielomiesięczną bezczynność sądu, polegającą na niewyznaczeniu rozprawy bądź niepodejmowaniu czynności (m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 grudnia 2018 r., I NSP 40/18; z 11 września 2019 r., I NSP 88/19; z 14 listopada 2019 r., I NSP 151/19; z 12 maja 2020 r., I NSP 37/20; z 27 października 2020 r., I NSP 151/20). W odniesieniu do postępowania apelacyjnego wskazuje się, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji, polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18; z 6 września 2019 r., I NSP 74/19; z 31 października 2019 r., I NSP 134/19; z 19 grudnia 2019 r., I NSP 173/19).

III.3. Standardy co do trwania postępowania sądowego określił w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Trybunał ten stwierdził, że dla oceny tego, czy przewlekłość postępowania jest nieuzasadniona bierze się pod uwagę szczególne warunki sprawy, uwzględnienia się kryteria takie jak skomplikowanie (stopień złożoności) sprawy, zachowanie stron i organów prowadzących sprawę oraz znaczenia materii objętej skargą (zob. np. wyroki ETPCz: z 14 stycznia 2003 r., skarga nr 39505/98, w sprawie W.M. przeciwko Polsce; zob. M. A. Nowicki, *Europejski Trybunał Praw Człowieka – orzecznictwo*, Tom I – *Prawo do rzetelnego procesu sądowego*, Kraków 2001, s. 46 i n. oraz powołane tam orzecznictwo Trybunału, a także postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21). W utrwalonym orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka uznano przy tym, że sprawa jest

prowadzona przewlekłe, jeżeli trwa dłużej niż trzy lata w pierwszej instancji (zob. np. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 10 lipca 1984 r. w sprawie *Guincho przeciwko Portugalii*, nr 8990/80), a w dwóch instancjach powyżej pięciu lat (zob. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 7 lutego 2006 r. sprawie *Donnadieu przeciwko Francji*, nr 19249/02). Opóźnienie zaistniałe w trakcie jednej z faz postępowania jest dopuszczalne, pod warunkiem, że łączny czas trwania postępowania nie jest nadmiernie długi (wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 8 grudnia 1983 r. w sprawie *Pretto i inni v. Włochy*; skarga nr 7984/77, zob. też postanowienia Sądu Najwyższego: z 4 stycznia 2023 r., I NSP 294/22; z 10 maja 2023 r., I NSP 35/23).

III.4. Akta sprawy wraz z apelacją wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 27 czerwca 2025 r. Czynności nakierowane na zbadanie apelacji pod kątem spełnienia wymogów formalnych i ich uzupełnienia zostały zakończone 23 września 2025 r., w tym czasie ustalono wysokość opłaty od apelacji i rozpoznano wniosek Pozwanego o zwolnienie od kosztów sądowych (odpowiednio zarządzenie i postanowienie z 20 sierpnia 2025 r.). 23 września 2025 r. stwierdzono natomiast, że Pozwany uzupełnił braki fiskalne i nadano apelacji dalszy bieg, tj. doręczono Skarżącej odpis apelacji. 16 października 2025 r. do sądu wpłynęła odpowiedź na apelację Skarżącej. Na podstawie zarządzenia z 31 marca 2026 r. wyznaczono termin rozprawy, który ustalono na 6 maja 2026 r. Tego dnia Sąd Apelacyjny wydał wyrok w sprawie.

Mając na względzie terminy kolejnych czynności podejmowanych w sprawie należy dojść do wniosku, że postępowanie apelacyjne nie było prowadzone przewlekłe. Postępowanie przed sądem II instancji toczyło się przez 10 miesięcy (w obu instancjach zaś przez 5 lat i 7 miesięcy). Rozprawa apelacyjna została wyznaczona po 9 miesiącach od dnia wpływu apelacji sądu i po 7 miesiącach od stwierdzenia uzupełnienia braków fiskalnych przez Pozwanego i nadaniu apelacji dalszego biegu. Czynności nakierowane na zbadanie apelacji pod kątem spełnienia wymogów formalnych zostały przy tym podjęte w rozsądnym terminie, tj. po 2 miesiącach od dnia wpływu apelacji do sądu. Okresy pomiędzy poszczególnymi czynnościami podejmowanymi przez sąd nie były nadmiernie

długo nawet przy uwzględnieniu, że sprawa należała do kategorii pilnych (§ 2 pkt 5 lit. i) Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. - Regulamin urzędowania sądów powszechnych). Sprawy należące do takiej kategorii podlegają rozpoznaniu poza kolejnością ich wpływu do danego referatu (§ 79 ust. 2 Regulaminu urzędowania sądów powszechnych), jednak z uwzględnieniem konieczności wcześniejszego rozpoznania innych spraw pilnych, które wpłynęły do sądu wcześniej.

III.5. W związku z powyższym, na podstawie art. 12 ust. 1 u.s.p.p.,
Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia
[a.]

Elżbieta Karska Adam Redzik Janusz Niczyporuk